

Arbeidsmarkedet nå – januar 2018

”Arbeidsmarkedet nå” er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Leonid Andreev, Leonid.Andreev@nav.no, 2 februar 2018.

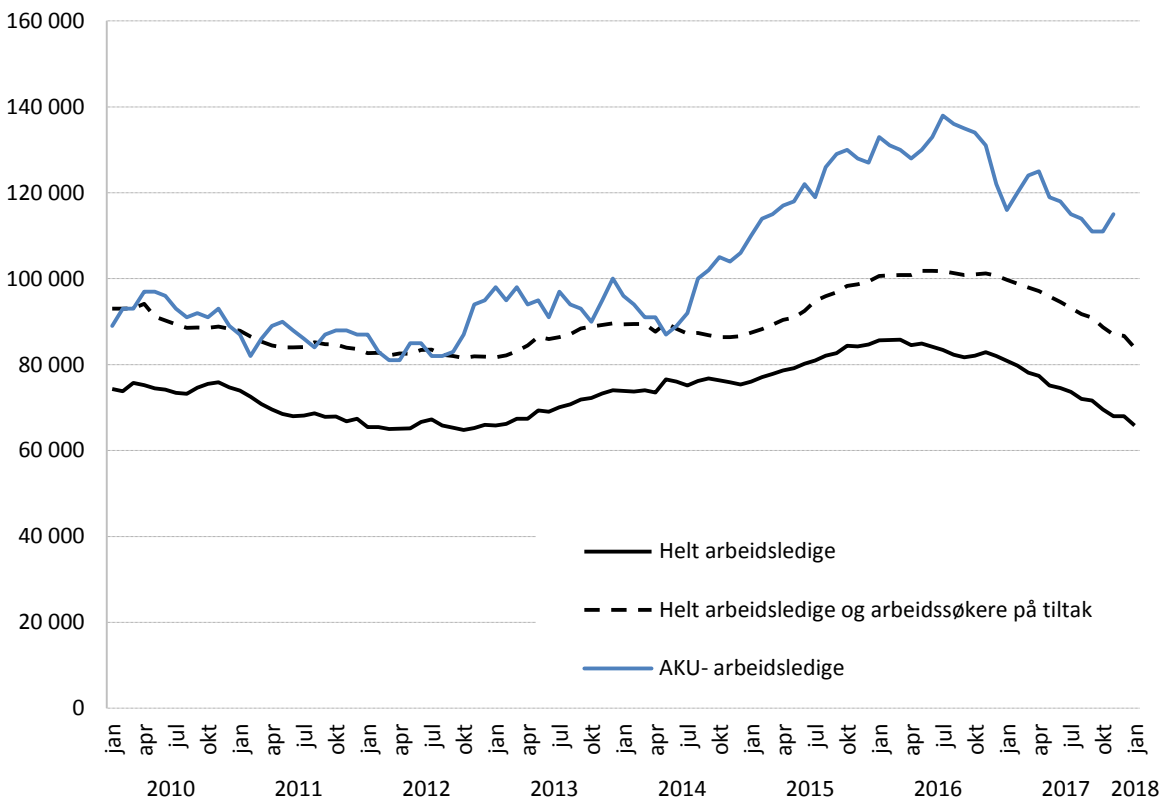
Markant nedgang i bruttoledigheten

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 2 700 personer fra desember til januar, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Antallet helt ledige falt med 2 200 personer fra desember til januar, mens antallet arbeidssøkere på tiltak gikk ned med i underkant av 600.

I januar var 91 300 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 17 200 færre enn i januar i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 16 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,3 prosent av arbeidsstyrken mot 3,9 prosent i fjor. 71 800 personer var registrert som helt ledige, hvilket er 16 400 færre enn i januar i fjor. Det tilsvarer 2,6 prosent av arbeidsstyrken, mot 3,2 prosent for ett år siden. 19 400 arbeidssøkere deltok på tiltak i januar. Dette er en nedgang på 800 personer sammenliknet med januar i fjor.

44 100 (48 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i januar mottok dagpenger. Det er 13 800 færre enn i januar i fjor. 9 prosent mottok tiltakspenger, mens 1 prosent mottok arbeidsavklaringspenger. Resten vil være mottakere av sosialhjelp, eller har ingen ytelser fra NAV.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2010 – januar 2018

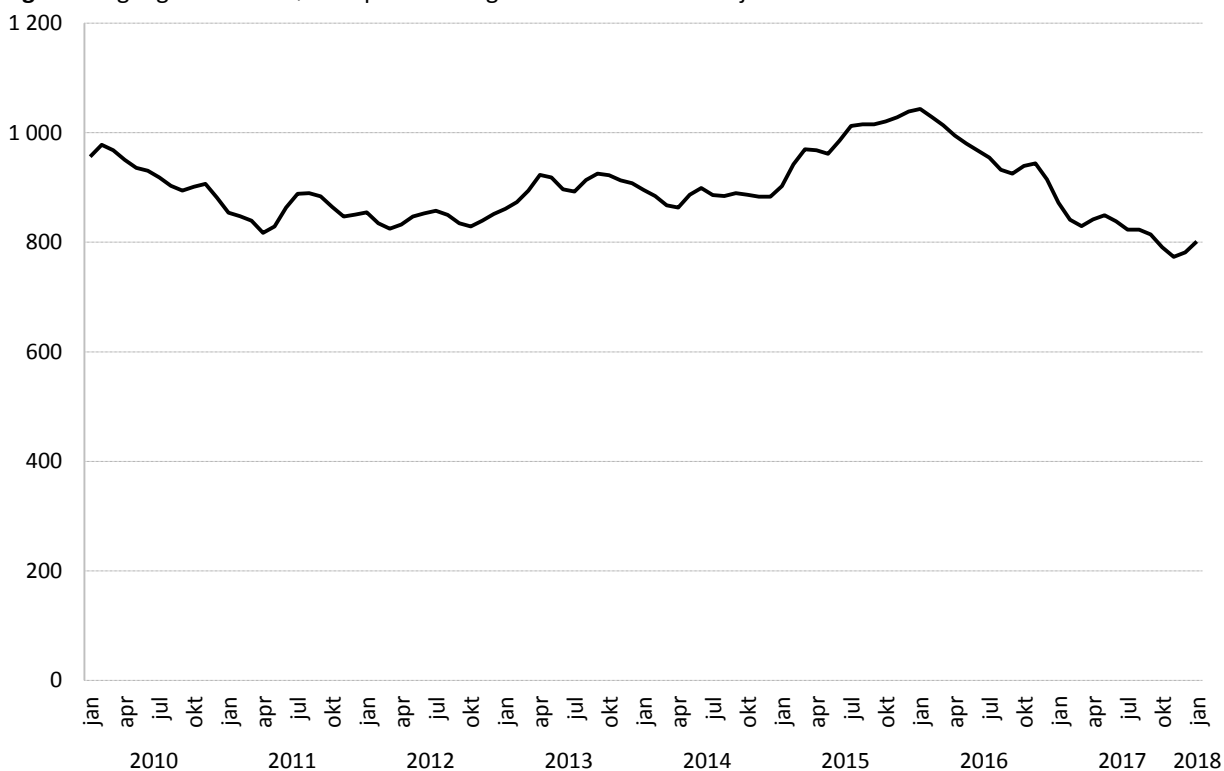
Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 115 000 personer arbeidsledige i november, noe som tilsvarer 4,1 prosent av arbeidsstyrken. Arbeidsledigheten gikk opp med 1 000 personer fra august til november, justert for normale sesongvariasjoner, men denne endringen ligger innenfor en feilmargin. AKU-ledigheten har vist en tydelig nedgang siden toppen i juli 2016, da den var på 5,0 prosent. Sysselsettingen gikk litt opp med 6 000 personer fra august til november ifølge sesongjusterte AKU-tall, og har vist en svak økende trend siden begynnelsen av 2017.

Fortsatt lav tilgang av nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert 800 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i januar (figur 2). Selv om tilgangen på nye arbeidssøkere¹ per virkedag var noe høyere i januar enn i november og desember i fjor, ligger den på et lavt nivå etter en stor nedgang gjennom 2017.

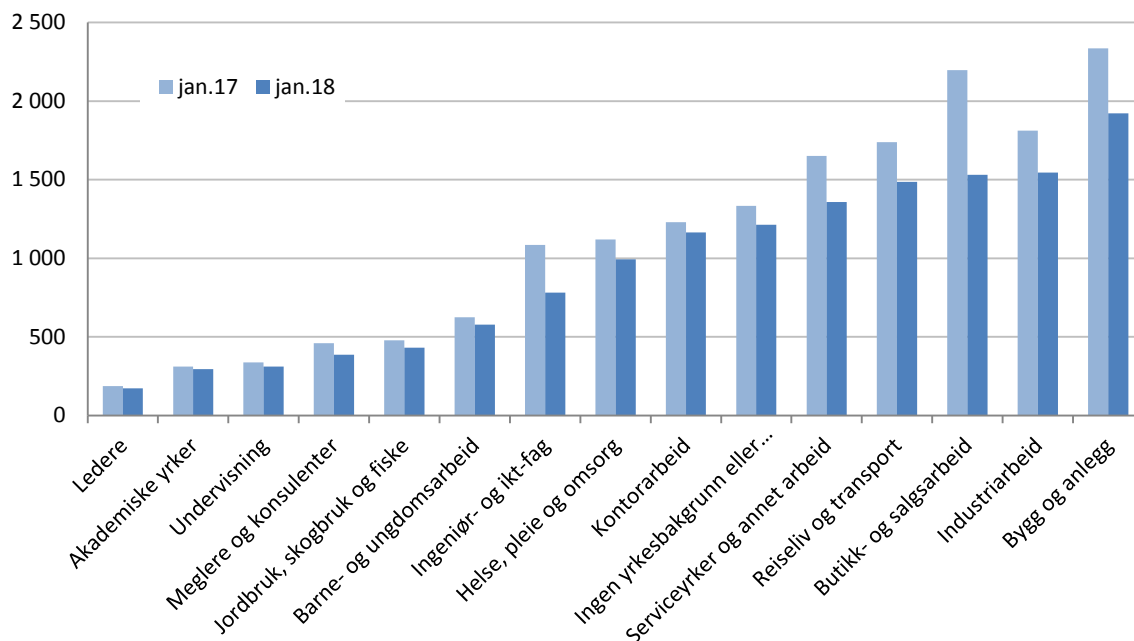
I januar var 14 200 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 1 700 (-10 %) færre enn i januar i fjor. Blant de som ble ledige i januar var de vanligste yrkesbakgrunnene bygg og anlegg samt industriarbeid (figur 3). Til sammen utgjorde disse i underkant av en fjerdedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Samtidig har industriarbeid, fulgt av reiseliv og transport samt bygg og anlegg, den største nedgangen i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenliknet med januar i fjor, med henholdsvis 400 og 200 personer.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2010 - januar 2018

¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Januar 2017 – januar 2018

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Bruttonasjonalproduktet (BNP) i eurosonen økte med 0,6 prosent i fjerde kvartal, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. For hele 2017 vokste eurosonens BNP med 2,5 prosent. Dette er den høyeste vekstraten siden finanskrisen.

Industriproduksjonen i eurosonen, som har vist en oppadgående trend det siste året, vokste med 1,0 prosent i november, og var 3,2 prosent høyere enn i november i fjor. Utviklingen i industriproduksjonen tyder på at eurosonens BNP vil fortsette å øke framover. Andre indikatorer peker også i denne retningen. Ifølge målingen av byrået IFO på slutten av 2017 var stemningen blant tyske bedrifter «euforisk», og optimismen i næringslivet nådde de høyeste nivåene siden Tysland ble gjenforent. Markit PMI, som er en innkjøpsjefenesindeks, viser at aktiviteten i industrien i eurosonen nå er den høyeste siden målingene startet i 1997, og tyder på en kvartalsvis vekst i BNP på 1 prosent.

Arbeidsmarkedet i eurosonen har også bedret seg etter hvert som veksten har tatt seg opp. I desember lå arbeidsledigheten på 8,7 prosent av arbeidsstyrken, det laveste nivået siden januar 2009, og ett prosentpoeng lavere enn i desember 2016. På det høyeste, i 2013, lå arbeidsledigheten på over 12 prosent. Forskjellene mellom landene er imidlertid store. I Spania ligger arbeidsledigheten fortsatt over 16 prosent, mens den i Hellas er på over 20 prosent. De laveste ledighetsratene finner vi i Tsjekkia (2,3 %) og Tyskland (3,6 %), hvor ledigheten har ikke vært så lav siden murens fall, og det er rekordmange ledige stillinger.

Det har vært høy vekst i amerikansk økonomi i over åtte år, og det er fortsatt ikke tegn til oppbremsing. USAs BNP økte i fjerde kvartal med 2,6 prosent, sesongjustert og målt i årlig rate.

Dette er noe lavere enn i de to foregående kvartalene, da veksten var på henholdsvis 3,2 og 3,1 prosent. BNP økte med 2,3 prosent i 2017 samlet, som er høyere enn 1,5 prosent vekst i 2016.

Den høye veksten fører til at arbeidsledigheten har falt til et veldig lavt nivå. Arbeidsledigheten var på 4,1 prosent av arbeidsstyrken i desember, uendret fra november og oktober, og 0,6 prosentpoeng lavere enn i desember i fjor. Sysselsettingen økte med 148 000 i desember.

Skattereformen som er vedtatt i USA har som formål å stimulere til økte investeringer gjennom mulighetene for skattefradrag. Privat konsum antas også å øke grunnet skattelettelse til husholdningene. Dette kan bidra til at BNP-veksten tar seg videre opp.

Utviklingen i norsk økonomi

Til tross for høye oljepriser og økte eksportinntekter fra olje og gass, nådde kursen på den norske kronen mot euro sitt svakeste nivå noensinne mot slutten av 2017, men styrket seg noe i januar. Den svake kronen skyldes usikkerhet om norsk økonomi blant utenlandske investorer, og særlig fallet i boligprisene har svekket interessen for den norske krona.

Prisene på brukte boliger gikk litt ned i andre og tredje kvartal i fjor fra et rekordhøyt nivå i første kvartal, noe som kan sees i sammenheng med strammere utlånsregler. I fjerde kvartal økte boligprisene med 0,9 prosent sesongjustert. Bedringen på arbeidsmarkedet og fortsatt lav utlånsrente bidrar til økningen boligprisene. Boligprisene i 2017 var i snitt 5,0 prosent høyere enn i 2016, selv om utviklingen varierte både geografisk og med hensyn til ulike boligtyper.

Statistikken fra Boligprodusentenes forening tyder på en viss ubalanse i markedet. Salget av boliger i 2017 gikk ned 22 prosent sammenlignet med 2016, og desember var den niende måneden på rad med nedgang i salget, mens igangsetting av nye boliger gikk opp. Sesongjusterte tall fra SSB viser at antall igangsettingstillatelser til nye boliger gikk opp med 9 prosent fra november til desember 2017, men den langsiktige trenden viser en nedgang i antall igangsettingstillatelser til nye boliger siden desember 2016. I siste tolv månedersperiode ble det gitt 3 prosent færre igangsettingstillatelser til nye boliger enn i foregående tolv månedersperiode.

Varekonsumet gikk opp med 1,3 prosent i desember, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Forventninger om avgiftsøkninger i 2018 for hybrid- og elbiler førte til et oppsving i kjøp av bil som bidro mest til resultatet. Varekonsumet samlet for fjerde kvartal var 1,2 prosent høyere enn kvartalet før.

SSBs tall viser at industriproduksjon gikk opp 0,4 prosent i perioden september-november 2017 sammenlignet med tremånedersperioden før, og det var oljeleverandørene, med en økning i produksjonen på 2,8 prosent, som bidro mest til oppgangen.

SSBs konjunkturbarometer for industrien viser at det var produksjonsoppgang i fjerde kvartal 2017. Etter å ha falt siden tredje kvartal 2014, var produksjonsøkningen spesielt tydelig for produsenter av investeringsvarer, og særlig for flere av næringene som leverer til olje- og gassnæringen. Det var

også en liten vekst i produksjonen av innsatsvarer, blant annet for metallindustri og trelast- og trevareindustri. Ordretilgangen i industrien steg både for hjemme- og eksportmarkedet. Industrilederne meldte at de positive utsiktene for første kvartal 2018 førte til at vedtatte investeringsplaner oppjusteres, og ordretilgangen fra både hjemme- og eksportmarkedet ventes å øke.

Kombinasjonen av sterk økonomisk vekst hos våre handelspartnere og en svekket krone resulterte til at verdien av fastlandseksporten økte med 8,2 prosent i 2017 til et rekordhøyt nivå. Det var spesielt økningen i eksportverdien av fisk, som steg med 3,5 prosent fra 2016, og 20 prosent oppgang i eksporten av metaller, som bidro til resultatet.

Lavere bruttoledighet for de aller fleste yrkesgruppene

Bruttoledigheten gikk ned² for alle yrkesgruppene, bortsett fra de uten yrkeserfaring, fra desember til januar justert for normale sesongvariasjoner.³ Nedgangen i antallet ledige og arbeidssøkere på tiltak var størst innen bygg og anlegg, fulgt av industriarbeid.

Sammenlignet med januar i fjor er bruttoledigheten lavere for alle yrkesgrupper bortsett fra undervisning. Det er personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag samt industriarbeid som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten (figur 4).

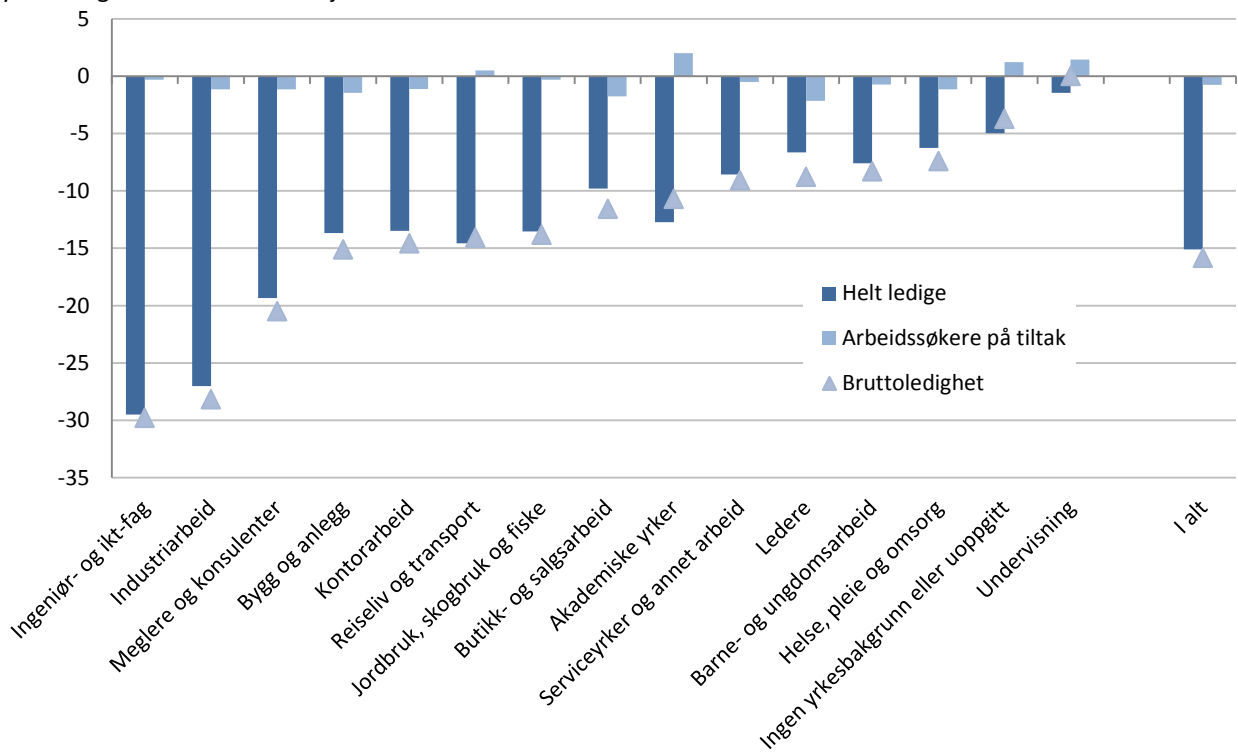
Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var i januar høyest innen reiseliv og transport med 5,2 prosent (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning med 0,9 prosent av arbeidsstyrken.

---

² Vi definerer utviklingen som stabil når endringen fra forrige måned etter yrke eller fylke ligger i intervallet +/- 0,5 prosent.

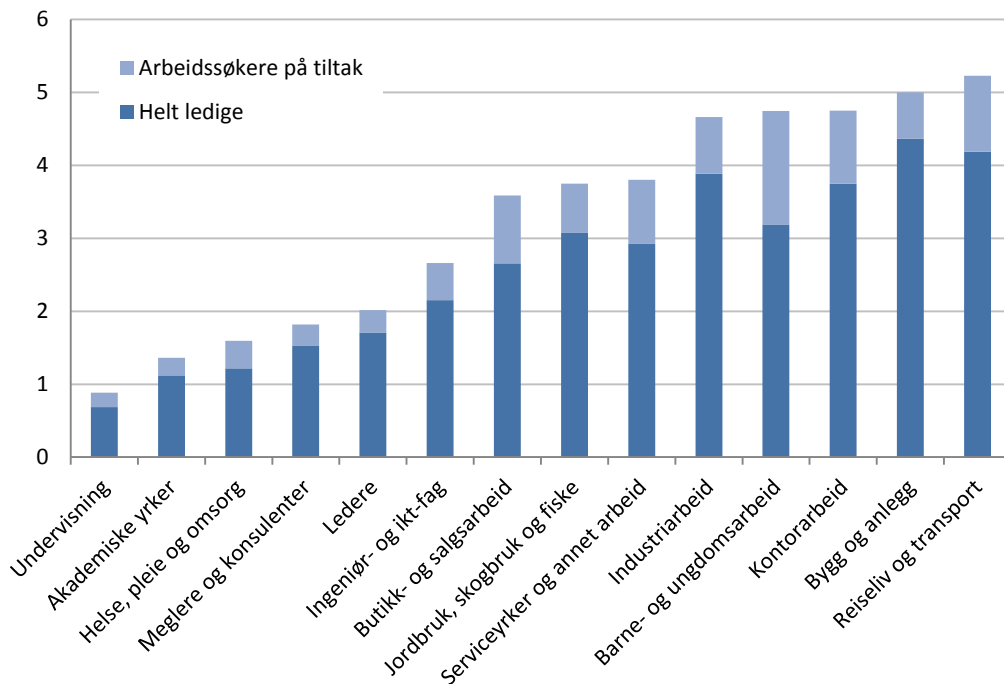
³ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Januar 2017 – januar 2018

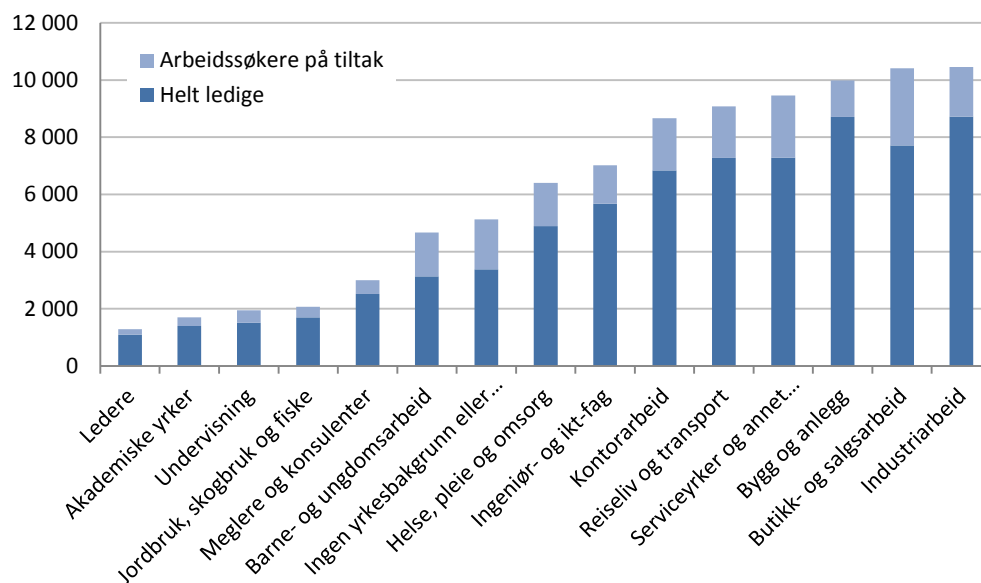
Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Januar 2018

Kilde: NAV

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Januar 2018

Kilde: NAV

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). I januar var 10 500 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 4 100 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring, anleggsmaskin- og industrimekanikere, sveisere og platearbeidere som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med januar 2017.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av januar var 7 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 3 000 færre enn i januar i fjor, og tilsvarer en nedgang på 30 prosent. Ingeniør- og ikt-fag er dermed yrkesgruppen med den største prosentvise nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med januar i fjor. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har gått ned det siste året.

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn innen butikk- og salgsarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av november var 10 400 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 1 000 færre enn for ett år siden. Butikkmedarbeidere, som utgjør mesteparten av denne gruppen, har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

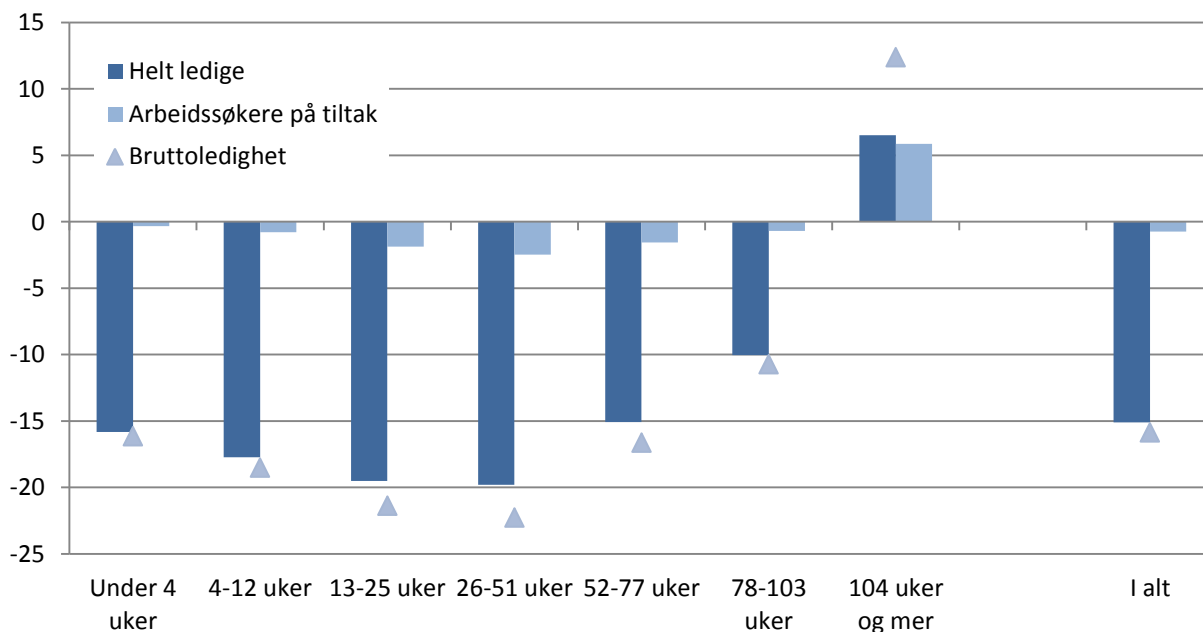
Bygg og anlegg

Ved utgangen av januar var 10 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 600 færre (-20 %) enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de fleste yrkene innen bygg og anlegg, og mest for tømrere og snekkere.

Flere har gått ledig i mer enn to år

Sammenliknet med januar i fjor har bruttoledigheten økt blant de som har vært arbeidssøkere i to år eller mer, mens færre har vært arbeidssøkere i under to år (figur 7). Ved utgangen av januar var det til sammen 80 400 helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i mindre enn to år (figur 8). Det er 18 400 færre enn i januar i fjor. Samtidig er det 1 200 flere som har gått ledig i to år eller mer enn det var for ett år siden. Det er i hovedsak i Rogaland og Hordaland vi ser en økning i antallet personer som har vært arbeidsledige så lenge, og økningen er størst innen ingeniør- og ikt-fag og innen industriarbeid.

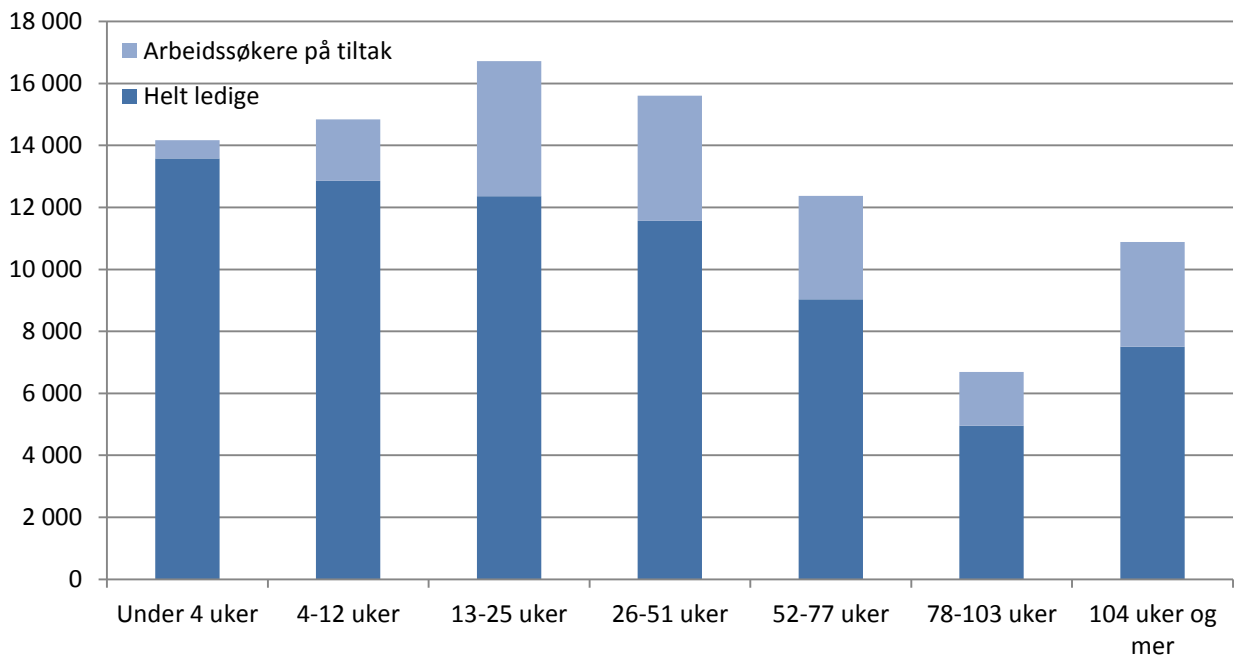
Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Januar 2017 – januar 2018

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Januar 2018

Kilde: NAV

Bruttoledigheten faller i de fleste fylkene⁴

I januar gikk bruttoledigheten ned alle fylker, justert for normale sesongvariasjoner.⁵ Den prosentvise nedgangen var størst i Sogn og Fjordane fulgt av Telemark.

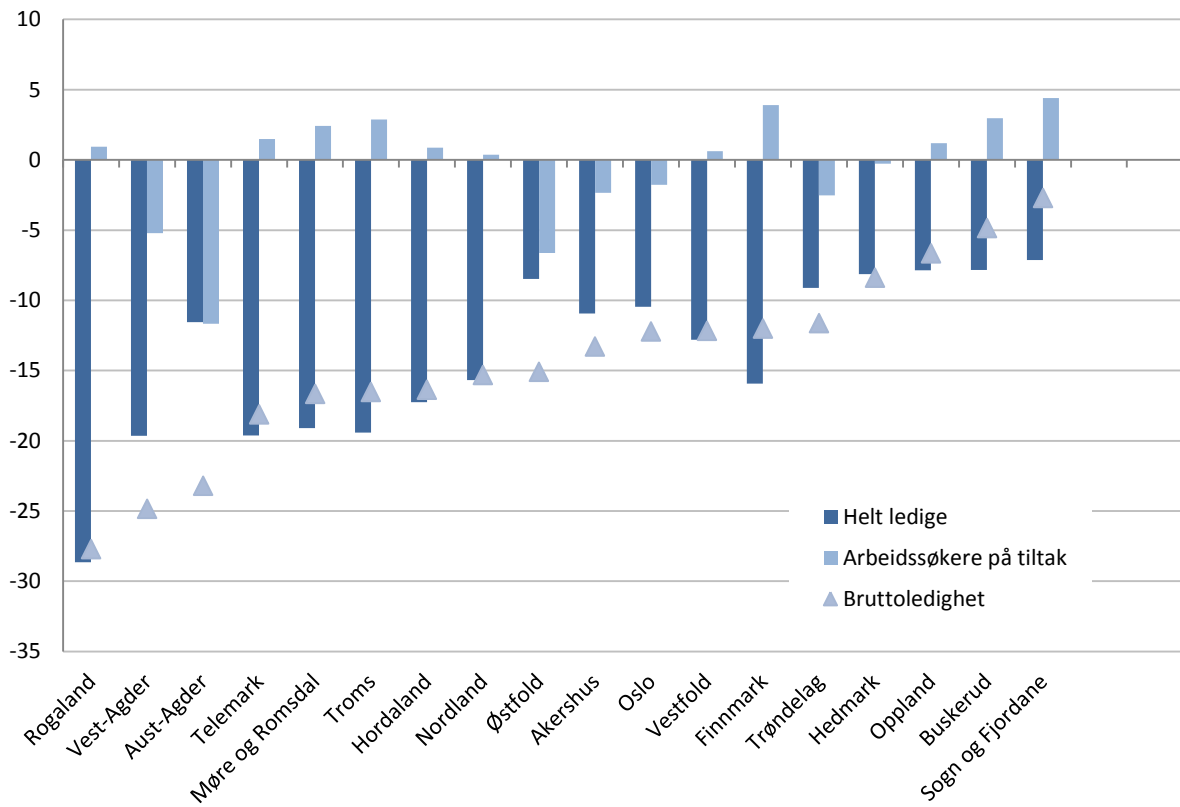
Sammenliknet med januar i fjor, var bruttoledigheten lavere i alle fylker (figur 9). Rogaland (-28 %) sammen med Vest-Agder (-25 %) og Aust-Agder (-23 %) har hatt den største nedgangen.

Rogaland har fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 4,2 prosent. Sogn og Fjordane og Troms har lavest bruttoledighet med 2,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

⁴ Fra 1. januar 2018 ble fylkene Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag slått sammen til Trøndelag. Ved beregning av historiske tall er de tidligere fylkene slått sammen.

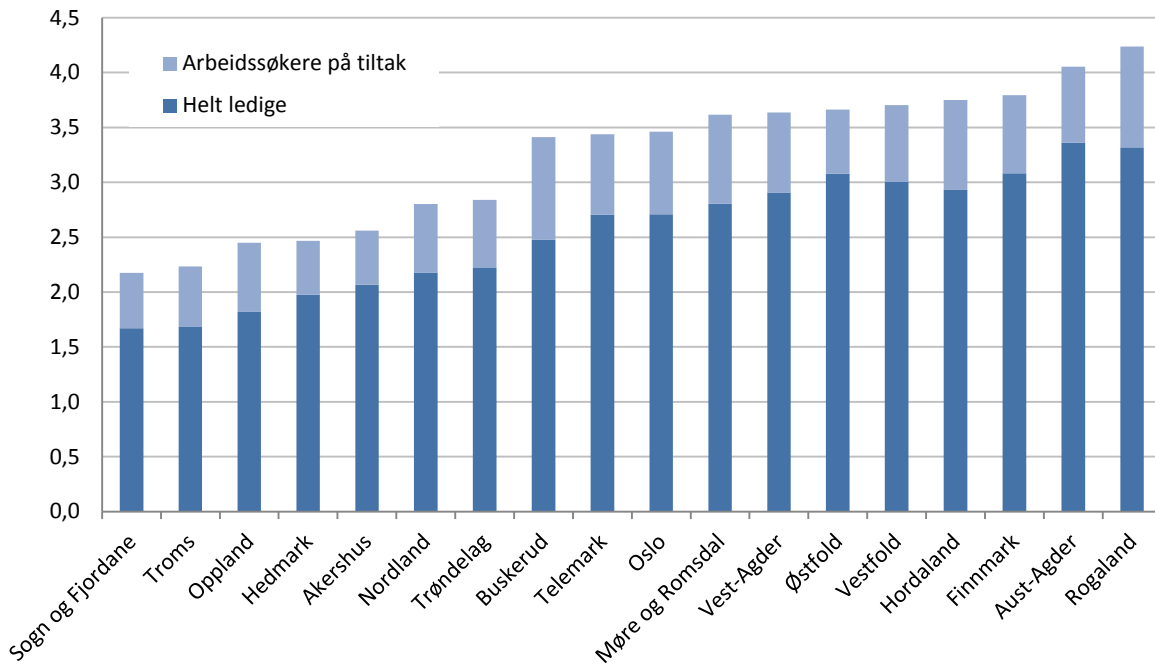
⁵ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Januar 2017 – januar 2018

Kilde: NAV

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Januar 2018

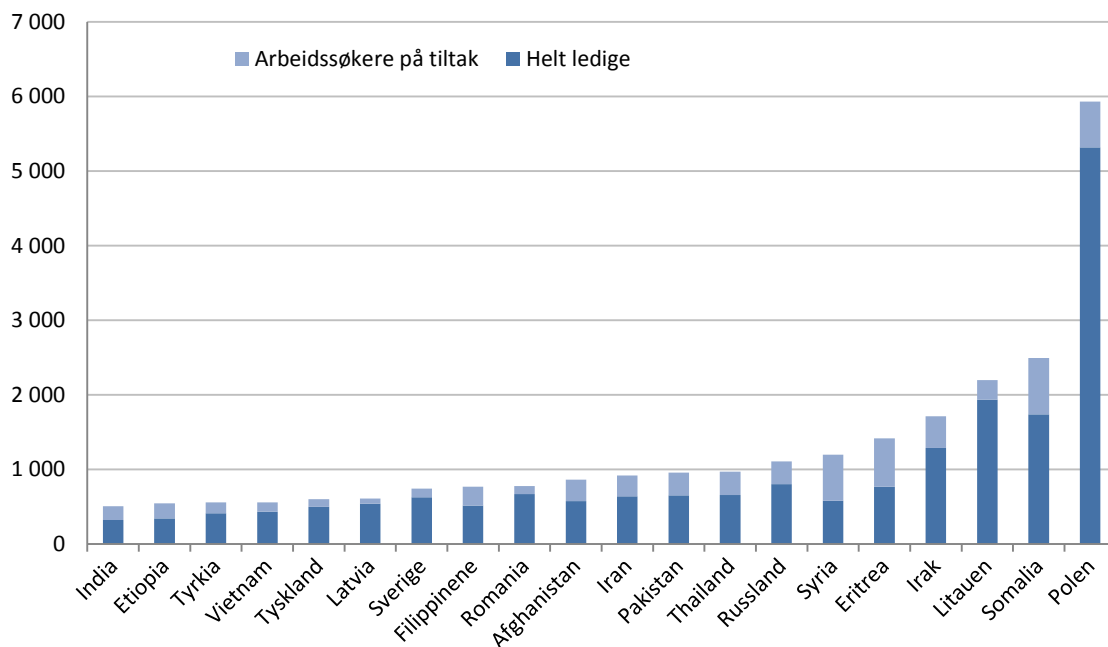
Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

38 600 (42 %) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i januar er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 66 prosent av de ledige innvandrerne. I januar var Polen (5 900), Somalia (2 500) og Litauen (2 200) de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere.

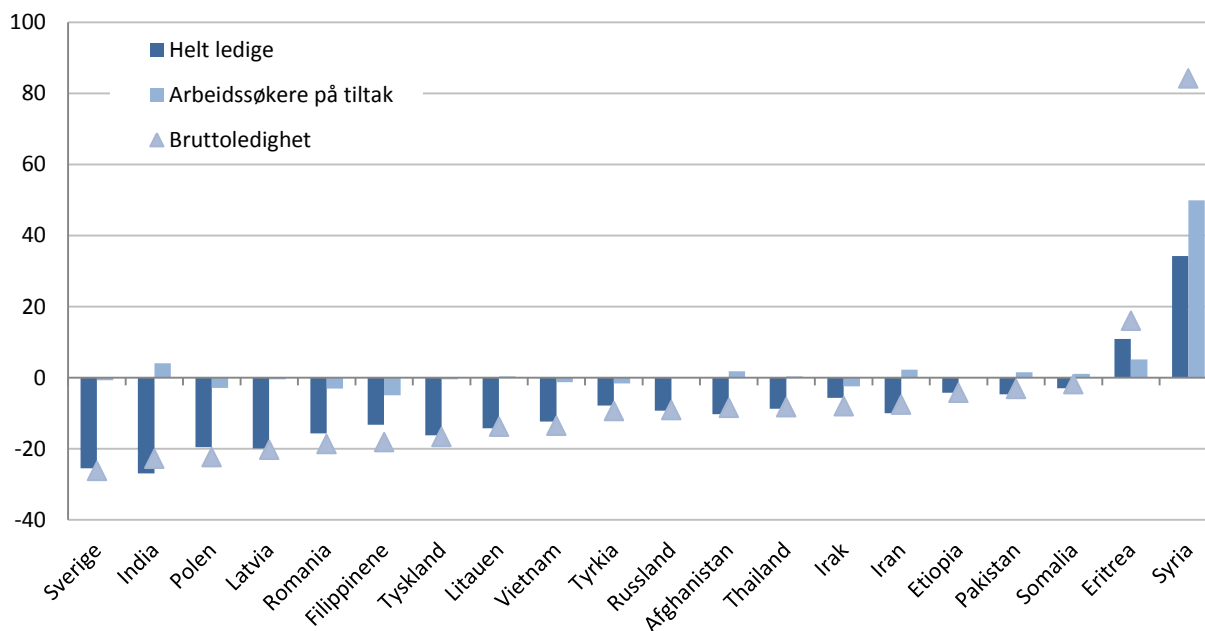
Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (84 %) og Eritrea (16 %) det siste året (se figur 12). For personer født i Sverige har bruttoledigheten falt med 26 prosent i samme periode.

Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. De 20 vanligste fødeland er vist. Januar 2018.

Kilde: NAV

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Januar 2017 - januar 2018

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

Det ble registrert 44 800 nye ledige stillinger på nav.no i januar. Det var flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (10 300), bygg og anlegg (4 900) og ingeniør- og ikt-fag (4 600)

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig etter at det ble inngått samarbeid med ulike aktører i markedet og fordi NAV forbedrer innhentingsmetodene. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger sammenlignet med i fjor kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene.